

İ Ç İ N D E K İ L E R

16 ncı yıl	Ha kevi
Cumhuriyetin onaltıncı yılı münasebetile	Cemile Aytaç
Ana Davamız	Fehmi Akyön
Asker ocağında n Köye Mektup	M. Necmeddin
Sevebi' mek	Ş. Süreyya Aytaç
Bir a lam ve Bir At	N. Akyay
İ lerleyişimiz	N. Gürgöze

ALTAN

16 inci Yıl

*Cumhuriyetin On altıncı yılına giriyoruz . . .
Tren Erzurumdadır . Cenuptan cizreye Şarktan Vana doğru
gidiyoruz .*

*Fabrikamızın sayısı , Şehirlerimizin sayısı kadar çoğaldı . . .
Mektepler talebe ile taşıyor . . Yurdun her tarafında yüzlerce yeni
irfan sarayları yükselmektedir .*

*Türk vatani her gün biraz daha imrana , Türk milleti her gün
biraz daha refah ve saadete kavuşuyor .*

*Sevgisi Ruhumuzu saran aziz millî şefin etrafında ve kalblerimizde
bir tek emel , Cumhuriyeti ve vatani yükseltmek emeli olduğu halda,
her zemandan daha ateşli , heyecanlı ve imanlı , ve bir burcu saran
hissrlar gibi her zemandan daha metin ve kuvvetliyiz .*

Büyük gün hepimize kutlu olsun .

Elazığ Halkevi

5037419
1338, 48

Cumhuriyetin 16 ıncı Yılı

Münasebetile

Aziz Talebelerime ..

ÇOCUKLARIM!..

Cumhuriyetin onaltıncı yıl dönümüne giriyoruz. Hepimizin kalbinde kuvvetli bir sevinç ve heyecan var. Bu sevinç ve heyecan çok yerindedir. Çünkü Cumhuriyet bu memlekette yeni bir hayatın başlangıcıdır. çünkü onunla aciz ve karanlık bir maziyi kapayarak ışıklı ve kudretli bir devrin kapılarını açmış bulunuyoruz... Siz Cumhuriyet çocuklarıdır. kısa hayatınızda onun eserlerini gördünüz, manasını bilirsiniz bununla beraber ben size bir kaç noktayı tekrar etmek isterim: Bir memleket için en büyük saadet hür yaşamaktır. esaret dünyanın bütün nimetlerini berber getirse bile bir sürünü, bir sefaletten başka bir şey değildir. başının üstünde Bayrağının şen ve hür dalgalanışını görmeyen insan yer yüzünün en kötü talihine düşmüştür böyle bir insan tasavvur olunabilecek müslimlerin en fenasına uğramış demektir. (bir milletin bayrağı onun başı gibi düşer) sözü çok doğrudur. Bayrağımızı kaybetmek tehlikesini geçirdiğimiz günlerin acı hatırasını sizden evvelki nesle, analarınıza babalarınıza soru-

nuz... ölümden daha acı günlerin facialarını onlardan dinleyiniz... Cumhuriyet işte bu günleri bir daha gelmez bir hale getiren ve size ebediyen hür bir vatan temin eden devrin ve kuvvetin adıdır...

Çocuklar!

Yer yüzünde her milletin siyasi bir mevki vardır. İstiklâl sahibi olarak tanınmış milletler bir birlerine müsavi muamele yaparlar. Cumhuriyetden evvelki devirde biz bu en tabii haktan bile mahrumduk. Türkiye hudut'arı dışında bize kimse mustakil devlet nazariile bakmazdı. hudut'arımızdan içeri giren her yabancı kendisini bu memleketin asil sahiplerinden, her'karış yerini kanlarile sulayarak muhafaza etmiş olan evlatlarından daha çok hak ve imtiyaz sahibi sayardı. Cumhuriyet bir Türkiye devleti kurduki o, milletler arasındaki mevki itibarile diğer bütün mustakil devletlerle birdir. ona hiç kimse aatik müstemleke veya yarı müstemleke nazariile bakamaz. onda hiç kimse artık kendi hakiki evlatlarını istihkâr ederek oturamaz ve yaşayamaz...

29 Teşrine girerken bunları düşünmek ve Cumhuriyetin yükselmesi karşısında vazifelerimizi hatırlamak lazımdır. Cumhuriyet durgun, kayıtsız ve hissiz bir hayatın ismi değildir. Cumhuriyet çalışmanın, yaratmanın ve küçük büyük haekes için, memlekete faydalı şeyler yapmanın ismidir. Vatandaşını sevmek onun hareket ve kuvvetine bir şeyler katmak demektir. çalışan ve yarımın kendisine vereceği büyük vazifelere hazırlanan talebe beksten fazla Cumhuriyet severdir. çünkü Cumhuriyet en çok ona emanettir.

Size Cumhuriyetimizi en yüksek şahikalara çıkarmak saadeti dilerim...

Size Cumhuriyetin Aziz çocukları, Cumhuriyetin ihtiyarları olduğunuz zaman en ileri en parlak bir medeniyet hayatı içinde kendi eserlerinizi görmek ve [Babalarımızın bize bıraktıklarını bu kadar yüksek ve kudretli bir hale getirdik] demek bahtiyarlığını dilerim. .. Bugün kalplerinizin vasıl bir sevinç ve gururla çarptığını biliyorum, parlak gözlerinizde temiz kalplerinizin heyecanından ağışlar var. Memleket en büyük serveti olarak sizi tanıyoruz. sizden istenenleri vermeğe hazırlanınız. sizden beklenenleri ödemeye çalışınız. Cumhuriyet size dayanarak bir abide gibi ebediyen yükselsin ... yükselsin...

Elazığ Ortaokul
Tükçe Öğretmeni
Cemile Aytaç

ANA DAVAMIZ

Bu gün, 16 ıncı yıl dönümünü kutladığımız Cumhuriyetin Ana davası köy kalkınmasıdır.

Köy varlığını ele alan, ona hukuki şahsiyet veren, köy ve köylü davasını ortaya atan, köyü; devletin temel taşı olarak kabul eden ve yapan Cumhuriyet idaresidir.

1924 yılında kabul edilen Köy kanunu ile köylerimiz; hayat ve yükselmeye kavuşmuş, varlığına sahip olmuştur.

Her eyi işimiz gibi köylerimizin kalkınması işide Cumhuriyete nasip olmuştur.

Saltanat idaresinin düşüncesine göre: köylünün hiçbir hakkı olamazdı. köyler yolsuzdu. köy yolları tabiatın temin ettiği patika yollardı köyde kültür; imamların mollaların din namı altında zararlı ve bir şey'e yaramayan uyuş turucu telkinlerinden ibaretti

Asayiş, huzur; köylünün görmediği bir nesne idi. Eşkıyalık, dağa adam kaldırmak, hayvan hırsızlığı her yrede her gün görülen adi vakalardan idi,

Köyde; Ağalık, mollahık, Hocalık, Hacılık gibi sınıf farkları ve imtiyazlı zümreler yaratmıştı.

Köylünün elinden tutan ve yardımına koşanyokdu. Verem, Sıtma, Frengi, Trahom gibi hastalıklar köylülerimizi sarmış, köylerimizi mezarlığa çevirmişti.

Köy kanun ve nizamlarla değil; Urf ve adetlerle keyfi olarak idare edilirdi Padışahlar idaresi köy ve köylüye ağır yükler yüklemişdi Bütçenin üçde birden fazlasını köylü veriyordu. köylü hükûmeti olduğumuz için evel emirde onun yükünü hrfifletmek lazımdı. halbuki: o zamanın vergilerinden

Aşar vergisi; köylünün sırtındaki yüklerin en ağırı idi. Aşar vergisi; köylüyü yalnız iktisadî uçuruma sürüklemekle kalmayor belki köy varlığındaki yalnız köy içtimaî hayatında en büyük yaralar açan, ıztıraplar yaratan dere Beylige; kuvvetli yer veriyordu.

Bütçenin üçde birinden fazlasını teşkil eden aşarı kaldırmak ise maliyemizde büyük sarsıntılar vücutte getirecek kadar korkunç ve muhim bir ameliye idi.

Buna rağmen Cümhuriyet idaresi; bu ameliyeyi yapmaktan çekinmedi. çünkü köylünün kalkınması için bu ameliyeyi yapmak zaruri idi. aşarı kaldırdı.

Bu gün Cümhuriyet kanunlarına göre:

Köy; hükmi şahsiyetini haiz başlı başına bir varlıktır. köy muhtarı; hükmi şahsiyeti temsil ettiği köyde Devletinde bir memurudur köyün kadın ve erkek 18 yaşından yukarı olan köylüler tarafından seçilmiş bir meclis vardır.

Köy kanunu: köy idare heyetine; içtimaî, iktisadî, zirai, sağlık ve maairf bakımından mühim vazifeler vermiştir. bu işlerin başarılmaları için köyün kanunla gösterilmiş gelirleri, mali selahiyetleri vardır ... bundan başka kanun: köye kazai selahiyetler de vermiştir. bu suretle bir kısım kukuk davalarını kendi aralarında hal etmek imkânını bulabilirler.

Köylerin zirai asayişinin düzgün gitmesi ve köylünün mal, can, ırzının korunması için de köy zabıtası olan bekçi ve korucuların mühim selahiyetleri vardır. bu gün mevcut köylerin üçde ikisinden fazlasında köy kanunu tatbik edilmektedir.

Köyde Planlı ve programlı çalışmak esastır. bunun hedefide köyü mamur ve müreffeh kılmaktır.

Köy kalkınması; köy kanununun hakkıyla tatbik edilebilmesi ile mümkündür.

bu da köylerimizde köylülerimize ön ayak olacak [Elemanlar] kılâğuzlarla olabilir.

Bunun içinde bir kısım yerlerde açılmış kurslarda köy muhtarı, yetiştirilmesi ve vücutte getirilmiş olan köy öğretmenleri, eğitimcileri teşkilatının genişletilmesi ve halk odalarının açılması gibi kültürel hareketlere ehemmiyet verilmektedir.

Dördüncü Umumî müfettişlik mıntakasında Kaza ve Nahiye merkezlerinde yapılmış ve yapılmakta olan ikametgâhlı öğretmen ve eğitimci okulları köprü ve saire gibi inşaat dahi bu meyanda sayıla bilir. keza köy mükellefiyetinin azaltılması, köy yolları üzerindeki geçidl güçleştiren arizaların giderilmesi köylüye dağıtılmak üzere muhtelif yerlerde Tohum islah müesseselerinin açılması fidanlıklar ve hayvan cinslerinin düzeltilmesi içinde bir çok damızlık hayvanlar yetiştirilmesi, Şümdüfer ve sulama siyasetimiz gibi planlı ve sistemli çalışmalar hep onun bu hedefe doğru yürüdüğünü gösteren köy işlerimizdendir.

Artık köy çocuğu; imamın, mollanın uyutucu metodundan, köy delikanlısı; öldürücü telkinlerinden kurtulmuştur.

İrfan ocaklarında, Eğitimci yuvalarında Cümhuriyetin bilgili Ordusu Subayları bulunan binlerce öğretmen ve eğitimcileri; onları yarın için yetiştirmeyi ellerine almışlardır.

İçtimaî yardım gibi en büyük faziletlerle dünya milletlerine fazilet örneği olan köylümüz; Mektepsiz köylerin kimsesiz, bakımsız zeki yavrularına muhtelif yerlerde Taştan kerpiçten mektepler, pansiyonlar yapmış, binlerce yavrularını Cümhuriyetin öğretmen ve Eğitimcilerine tevdi etmiştir.

Bütün bunlar; geçmiş idarelerin ihmaline uğramış, umumî harpde baştan başa harap

olmuş ve millî mücadelede istiklâlina kavuşmak için varını, yoğunu seve seve vermiş asil bir topluluğun yoktan var ettiği, köy kanununa yarattığı eserlerdir.

Bu eserler: Cümhuriyetin yüksek himayesile köylülerimizin; koruyucu, yapıcı, teşkilâtçı Rejimin idaresinde bir kaç yılda neler yaratmağa kadir olduğunu pek canlı olarak gösterir. Türk köylüsü bunun minnet ve şükranını içten duymaktadır. onun içindirki o: Millî Şefinin gösterdiği hedefe doğru tereddütsüz yürümektedir ve onun tarihi Buyruğunu daima söylemektedir o da [Ana dava: büyük ve ebedî millet olarak varolmak ve var kalmaktır.]

Adliye Müşaviri
Fehmi Akyön

Asker Ocağından Köye Mektup

Bir sabahı .. güle, güle ayrılmıştım. o gönden
Berî mektup yazamadım. ne yapayım affet sen!
Şimdi artık kalem kâğıt alıp söze başladım ..
Bazan böyle destan gibi mektuplarda yollarım ..

Üçyüz erle gönderdiler cephede bir tabura,
Siperlerin gerisinde talim ettik bir ara.
Karavana yiyor iken ordugâhta bir sabah,
Dediler ki yürüyüş var .. tehlikede sol cenah..
Silâh başı emri çıktı çadırları topladık,
Dağıtıldı askerlere cephaneler bol katık ..
Öğle üstü düğmanları yakaladık dağlarda,
Çiğnenerek harbolmuş o güzelim bağlarda ..
Kahramanlar ava çıkıp yamaçları kaplarken,
Düşmanların kalplerine ateşli ok saplarken,
Öte yandan toplarımız gümbür gümbür patladı,
Aarkadaşlar arslan gibi sıçrayarak atladı ..
Hep onların kalplerini deldi bizim fişekler.
İki saat ölüm açtı makineli tüfekler ..
Onbinlerce kurşun çıktı silâhların ağzından,
İki düşman alayının kanlar aktı bağrından .
Vakti geldi arkadaşlar hep ayağa kalktılar.
Silâhların uclarına süngüleri taktılar.
Hücum emri verilmişti gaz'lere o zaman,
Süngümüzü gök yüzünde ölüm saçan, paralyan.
Allah allah sesleriyle dağlar taşlar çalkalandı
Yüreğimiz sanki tunçtan delinmez bir kalkandı.

Şimşek gibi atılarak dedik hakkın söngüdür,
Türk süngüsü böyle olur aman vermez öldürür !.
Neticede bir çoğunu satırlardan geçirdik ,
Mazlumların göz yaşını zehir yapıp içirdik ...
Bir kısmı da gerilerden ayrılarak kaçtılar,
Bize zafer kapısını elleriyle açtılar.
Kaçanların birazı da mızıraklı atlıydı,
O kaçışı seyretmek de hakikatan tathıydı.
Hele bizim onbuçukluk bir kaç gülle savurdu,
Başlarında patlayınca birer birer kavurdu ..
Bir ormanın kenarında çadır kurduk nihayet ,
Bir gün osra dediler ki düşman geçmiş on saat ..

* *

Söz uzadı .. ne yapayım gece kaldım yalnız .
Çadırımın kapısından bana bakan bir yıldız.
Diyordu ki : Seni anar bu günlerde validen,
Tam sırası bir mektup yaz, elbet bu da vazifen ..

* *

Şimdi size yazacağım başkaca bir hikâye,
Mektubuma ekliyerek yepyeni bir sahife.
Dün akşamın karanlığı dört bucağı basarken,
Ulu tanrı gökyüzüne nurdan fener asarken.
Yüreklerden doğdu sorduk: _ Bu gün ayın kaçıdır?..
Ahmet, dedi - yarın Bayram .. fakat bu pek acıdır ..
Ömer hemen - İlk bayramın askerlikte galiba,
Üç yaşında öksüz kaldım ne ana var ne baba ..
bu dünyanın her derdine katlanarak uğruğdum.
Biraz pişkin olmak lâzım tasa etme a kuzum!
Bu istiklâl savaşıdır. ümitsizlik ölümdür ..
Bu milletin çehresini ancak ümid güldürür ..
Bu ocakta her günü bayram bunu bilen bir er ol ,
Çok sabır'ı, sert yürekli, dayanıklı asker ol ..
Bu gün bize lâzım olan istiklâldır, vatandır.

Düşmanına fırsat veren arkasına bakandır ..
Gel arkadaş şu tasayı yüreğinden silsüpür,
O zehirdir, harap eder, köpürdükçe köpürür. .
Bu kaçınıcı artık yeter .... bizim gibi ol emi ?
Diyerekten verdi ona güzelce bir teselli
Bundan sonra küçük Ahmet uydu bizim kafaya.
Hazırlandı herkes gibi yarın için safaya ...
Uyumuştuk. sabah vakti boru çaldı uyandık.
Sevişmenin, gülüşmenin dibi sonu yok artık ..
Binbaşının çadırına gitti bütün zabitan,
Sonra tebrik için geldi yanımıza kumandan ..
Gür sesiyle bağırarak tebrik etti : - Merhaba.
Bayramınız kutlu olsun şen yaşayın daima !..
Tanrı bize hiç şüphesiz zafer ihsan edecek ..
Bu düşmanlar karşımızda eriyerek bitecek..
O zamanlar yapacağız bundan tatlı düğünü,
Bir gün gelip tanrı bize gösterecek o günü !..
Kucaklaşın arkadaşlar hepberaber !... deyince
Hemen sarmaş dolaş olduk kucaklaştık eyice .
Öğle oldu karavana tatlı ile belirdi.
Bu günlerde adet idi tatlı sık sık gelirdi ..
Akşamlara kadar yaptık oyun, cümbüş, öğlence,
Bir tarafta davul zurna, bir tarafta kemençe ..
Çifie telli, harmandalı, sepetçoğlu, uçayak
Çal Süleyman söyle Ali eğlenelim keyfe bak ..

**

Bitti sözüm ... biraz sonra gideceğim nöbete
Bu ocakta her işin bir sırası var elbette ....

Elazığ 11 - 10 - 1939

Tunceli Mehakim şubesi Müdürü

M. Necmeddin Örgü

SEVEBİLMEK

— Sevmekmi daha mühim, sevilme'kmi?
— Elbette sevmek !

Sevilen memnun olur fakat seven bir hâlik gibi yaratır.. Eşini seveu bir insan görürsünüzki, etten ve kemikten mevcutiyeti tutuşan bir ateş ve bir ışık haline gelir. Artık hayat onun için güçlüklerle dolu bir mücadele değil penbe nfulklarla sarılı bir a'tın rüyadır, Karşısına çıkacak müşkül ne olursa olsun, aşkının ateşile eriterek kendisine ve sevgisine yol açar. (Şirin) e erişmek için dağı delen (Ferhat) bu enerjinin halk arasında yayılmış maruf bir sembolüdür.

Aileye katılan bir yeni çocuk, sofrada bir fazla tabak değil, (Fikret) in güzel şirinde tasvir ettiği gibi (Sofrayı bir dak gibi) ezmiyor. Babalık hissi gayreti bir daha artırarak yeni masrafı telâfi ediyor.. Yurt ve Ulus sevgisi sevgilerin en yaratıcısı, en yükselticisidir. bir zayıfı bir kahraman haline getirir. bir insana Tanrı kuvveti verir. Türk vatanını ateşin ve cehennemın agzından alara gençliğe emanet eden Büyük aşkın en çok sevdiği mısralar şunlarmış :

Canımı canan isterse eger minnet canıma;
Can nedirki anı kurban etmeyim cananıma..

Bu sevgidirki on sekiz milyona yeni bir ruh üfledi [Topraklaşan ellerde birer meş'ale) yaktı. Ve bir damla a'evken bir cehennemi kaçırdı. Nihayet asırları yıllara sığdırarak yep

yeni bir alem yarattı ...

Meydana gelen bütün keşifler sevgi ve heyecan dolu bir kalbin fakat mahrum ve mustarip ömürlerin mahsulüdürler. Dünyanı yuvarlak olduğunu söylediği için hapisten hapise atılan ve şehirden şehire kovulan (Galila) enfes hikâyelerini açkarnına yazan çocuk edebiyatının büyük siması (Andersen) sonsuz şefkati ve iyiliği dolayisile mezar taşına (kendisi için değı, başkaları için yaşadı) ibaresi yazılan (Pestaloji) kâfi miktarda yiyecek bulamadığı için veremden ölen (Şöpen) beşriyetin en büyü kurtarıcılarında olduğu hâlde keşiflerini ancak yüksek ruhlu bir kadının para yardımlarile meydana koyabilen mikrobun kâşifi(Pastör) zaruret içersinde insanlığa en yüksek bestelerini hediye eden (Şübret) dokuz akça gündelik çok görüldüğü için (namubnrek yüzler görüp namülâyim sözlere) işitmekten müşteki (Fuzuli) en kıymetli eserlerini yirmi dört saatte ancak bir kere sofraya oturarak meydana getiren büyük heykeltıraş (Rodin) oturduğu evi satarak Anotomi kitabını bastıran (Dr. Mashar paşa) bütün bir millete vatan sevgisini ve hürriyet aşkını hayatı bahsına aşlayan (Namuk Kemal)..... Bunlar hep milletlerini ve insanlığı severek ömürlerini bu mukaddes sevgi uğrunda harciyan kahramanlar degilmidir?..

Sevgi en büyük insan kuvvetidir. Onsuz bir şey olamaz. Sevmiyen insan (Vatandaş) olmayacağı gibi sevmiyen amatör (san'atkâr) ve sevmiyen muallim asla (Mürebbi) oalmaz. Sevgi öyle bir şeydir ki insanı (Madde)nin engellerinden ve (realite) nin sıkıntılarından kurtarır. Ruha sosuzluk veren, zerreyi güneşle dolduran ve bir sükunu bir dinamo haline koyan odur, Sevmenin ıstırapı bile yaratıcıdır. Hatta sevilene ulaşmadan evvel bu yaratıcılık daha kuvvetlidir. Ülküsü karşısında çarpınan bir kalp, hayali karşısında sabırsızlanan bir insan ne kuvvetli bir hayat hamlesiyle doludur. Halbuki bir şey sevmekten yaşamak, buna yaşamk bile denmez. Aristonun sözü çok güzel : (Sevmek ıstırap çekmekse, sevmemek ölmektir !)

Hayatı mana'andıran ve sıkıntılarla dolu günlerimizi yaşamağa değer bir hale getiren ancak sevgidir. Sevgilerdeki küçük şahsiyetlerimizin hududsuz açılışlarla genişlediğini hissederiz. Cüzel san'atların ruhumuza o kadar vüs,at veren kuvveti de bundan ileri geliyor. İçimizde oda olmasa bu dünyada bize kalan kuru bir ceseden başka nedir?..

Sadece sevilme ve sevilmeği beklemek çok şey ifade etmez. eşya bile sevilbilir. Fakat sevmek için bir ruha, aksiyona ve girişlemeğe müstait bir ruha sahip olmak lâzımdır. Onun için degilmidir ki herkes aynı şiddetle ve aynı derecede sevmiyor; Yüksek dağlara tırmanmak için göksün sağlam olması lâzım. Şairin dediği gibi ; Denizler ne kadar büyük olsa insan elindeki kaba göre doldurur ...

Bu dünyada yalnız kendi kendisine sevmiş olanlar var . . Kalpleri nefislerinden başka bir mevzu için çrpamaz. Bütün dünyaları derilerinin içinden ibarettir. Düşüncelerinin duygularının ve hayallerinin mihverini hep

(Ben) dir. Tebessüm ederlerse ancak menfaatlerini tenvir içindir. ellerini başkalarına yalnız bir şey alacakları zaman uzatırlar. bütün emelleri kendilerine müteveccihdir. Ve bütün işlerinde bir düdeni gibi hep kendilerine kıvrılırlar. Bunlar hotkâmlıklarının zındındanında mahpus bedbahlardır. Bir gün bile kendilerinden dışarıya çıkamazlar. Böyle bir hapse mahkûm olduktan sonra dünyanın geniş olmasından ve dışarıda güneş bulunmasından onlara ne?..

Hotkâm, kelimenin en mutlk manasile yalnızdır. hapislerin en müthişi münferit hapisler, yani suçluyu insanlardan tecrit etmekmiş iki mi'yar insan içinde tek başına kalmak ne dehşetli bir cezadır. Hotkâm bu cezayı kendi kendisine tatbik eder. ve kendisi için bütün dünyayı istemesine rağmen her şey kendisinden yüz çevirir. Hiç bir şeye hakiki manasile tasahub edemez. Küçüle küçüle öyle daralır ki bu dar mahpesde bir gün kendisi de nefes alamayacak hâle gelir. Körün deyneği bir duvara dayanmış, işte dünyanın sonu .? demiş . Hotkâm ondanda bedbahtır. Çünkü yalnız menfaatlerini görebilen göz'eri bir âmanın da kalp gözüle görebileceği iyilikleri ve güzellikleri görmekten mahrumdur.

Kendisine kapanan insanı mes'ut olmasına asla imkân yoktur. Çünkü ruhun sadeti onun hareketinde, bir mevzu için çarpmasındadır. Sebebsizmidir ki bün istatistikler inteharların evliler arasınca bekârlardan az, çocuklu evlilerde çocuksuz evlilerde az, ve ummîyetle bir davaya bağlı insanlarda maksatsız ve gâyesiz insanlardan çok daha az olduğunu bildiriyor. Dünyada bir vazifesi olduğuna inanan insan hayattan ve onun zorluklarından kaçmak demek olan inteharı asla hatırına getirmiyor. Fakat hiç bir şeye ba-

ğlı bulunmayan insan boşlukta kalan cism gibi sükua ediyor.

Cumhuriyet fazilete, yani kendisinden çok milletini düşünen insanların sevgisine ve kuvvetine dayanır. Bir memlekete heyecan ve fedakârlık dalgası menfaat ve rahat fikrinin üstüne çıkmazsa o memlekette gerçek manasile Milli hayat yok demektir:

Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır " Toprak eger ugrunda ölen varsa vatanıdır.."

İnsan sevginin mahsulüdür. Bütün hayat sevginin eseridir. Bu dünyada dolu ve manalı yaşama ancak sevmekle mümkündür. Kendilerinden başka kiç bir şeyi sevmemiş olanlar yaşıyorum demesinler. Onlara (Meterling) in şu ebedî sözünü tekrar edelim :

Sevmeden yaşamak karanlığa bakmaktır !

Ş. SÜREYYA AYTAÇ

Bir Adam ve bir At

Yazan : M. Sadovanu

Çeviren : N. AKYAY

Adamın fazla ihtiyar olduğunu zanetmiyorum. Fazla ızdırıp çektiğini gösteren çok çizgili bir yüzü ve kurşinleşmiş saçları vardı. başı göğsü üzerine eğilmiş sanki yaşamaktan utanıyormuş gibi insanlar arasında dolaşırdı. Yularından tutupda kamçısıyla atına vurduğu zaman durgun gözleri parlar ve ozaman yaşadığının farkına varırdı. Çünkü o da eziyet ediyor, işkence yapıyor ve bağırbiliyordu.

Fazla parası olmadığı için sakalını ustura ile tıraş edemez fakat makasla keserdi. Diğer insanlara benzemek istediğinden sakallı gezmek arzu etmiyordu. Arabası yeni değildi. Birçok defa tamir görmüş, iplerle her yerinden bağlanmış küçük bir arabası vardı. Bu araba onudu. Herne bahasına olursa olsun o arabasından ayrılmak istemeydi. Tuğla rengindeki atı çok küçük ve zayıfı. Tırnakları düşmüş olan bu atın büyük ve hastalıklı gözleri sanki biraz istirahat ister gibi bakarlardı Her şeye rağmen o at onundu. Onu dövüyor, azarlıyor ve ona emredebiliyordu. Şehrin bütün eşyalarını arabası onteş fıranga o taşıyordu. Öğle ve akşam ikisi de ayaklarını sürüyerek "Manzatu", nun kaberesine giderlerdi Kendisi bir parça ekmekle her günkü rakısını içerken atı şuradan buradan toplamış ot parçalarını gemirirdi.

"Atı beslemek için ona para vermek niyetinde değilim", derdi. Onu çokdanberi bu şekilde tanımışım. Elbisesi paçavradandı. Parça parça olmuş ayakkabılarını sürüyerek

arabasının yanında yürürdü

Şehirde birçok çocukduk. Zavallı adamın peşine takılır taş atar bağırır onu hiç rahat bırakmazdık. Attığımız taşlardan biri bazen ata rasgeline zavallı hayvan bezgin bir hareketle kuyruğunu sallar ve kulağının birini oynatırdı. Attığımız taşlardan adama tesadüfi edenler de olurdu. Ovakıt bize döner elindeki kamçıyı sallayarak yüzü daha çok kırışmış bir halde homurdanırdı. Hiddetinden yumruklarını ısırp kasketini yere fırlatınca ya kadar onu takip ederdik. Ozaman neşeden kahkahalar atarak adamcağızı kendi haline bırakır takibinden vazgeçerdik. Atını kamçılıyarak uzaklaşırdı. Atını kamçulamak onun muktedir olabildiği yegane işidi :

Onun evinin nerede olduğunu bilmiyordum. Şehrin herhangi bir köşesinde harap ve penceresiz bir kulübesi olması lazımdı. İhtimal o evinden memnundu. Kış gelince evine çekilir mümkün olduğu kadar de'ikle: dikadığı halde o yine soukdan titrerdi. Atı dışarıda yatardı. Bazen bir tarafına bazan da diğer tarafına yas'anarak kendisini ruzgardan muhafaza için yere adeta yapışmış gibi uzanırdı. Yazın kulübesine kadar gitmek için yorulmazdı biel. Şehrin civarında bir kaç a'acın gölgelendirdiği bir yer vardı. Yaz gecelerinde ikiside oraya istirahata çekilirlerdi. Gök sanki yaldızlı bir kumsaldı. Ay yavaş yavaş yükseldikçe ağaçların gölgesine onların

ki de karıştırdı. İskelet halinde bir arabanın yanında bir adam ve bir at.

Onun bir de karısı vardı. Fakat daha ilk sene beraber yaşayamamış onu terk edip kaçmıştı. İnce ve uzun boylu bir kadındı. Yüzü çiçek bozuydu Şehride onun bunun işini yapmakla hayatını kazanıyordu. Odaları badana yapar çamaşır yıkardı, Onları bir kere konuşurken görmüştüm. Ozaman anladım ki Chichiuta'nın bir de karısı var.

Bir panayır günüydü. kalabalığın içinde araba ve sahibi yürüyorlardı, Boş arabanın yanından çabuk çabuk bir kadın geçti; at başını yere eğerek durdu. Chichiuta silinmiş mavi gözlü ve sivri burun'u yüzünü kadına çevirerek kalın bir sesle bağırdı; Maranda.

Kadın durdu başını yarım çevirerek sağ omuzunun üstünden adamı ve atı süzdü.

— Maranda neye karar verdin. O da ona bakmıyordu.

— Nasıl bir karar almamı istiyorsun. Artık senin yanına dönmiyeceğim çok şükür ölmüyecek kadar kazanıyorum.

— Maranda beni dinle, bir ev için bir kadın çok, fakat sende hiç evimizi düşünmüyorsun Bak gömlegim yırtıldı.

— Fakat senin nasıl bir evin var; öyle eve herkes güler. İçinde ne bir bez parçası ne bir kap var. Bir köpek yuvasından daha fena.

Chichiuta cevap vermedi. Başını kaldırmamıştı bile. İkisinde gözleri yerdeydi. Adam tekrar başladı :

— Bana sen inzmazsan kim inanır. Evime, gelip bana bakmaasan başka kim bana bakar Bende çok zahmet çekiyorum. Evine bağlı ve muktesit bir kadın olsa belki birşeyler yapabilirdi.

— Senin kazandığın para... Hepsini Manzatu'nun kaberesinde yedigini biliyorum.

Birden adamın sesi yükseldi.

— Tabii : o benim param. Onu yerim ve içerim de. Elbette kazandığımı ata yedirmiyecğim. Sen niçin beraber gelmiyorsun. Karşı karşıya yer ve içerdik. Sen onun bunun evinde hizmet ediyorsun. Beni sefalet içinde yalnız bıraktın. gelip evinle meşgul olacağına aldırış bile etmiyorsun.

— Delimisin nesen. Hangi kulübene gelip oturayım. Senin evine gelmekdence . . . . .

Chichiuta sanki birşey hatırlamış gibi birden kadının lakırdısını keserek:

— Kabahat tamamıyla seninde değil. Elbet hatırlarsın. Ben de herkes gibi bir adamdım.

Ben çalışmaya gittiğim zaman sen başkalarıyla eğlenirdin. Bir gün senin yüzünden beni iki adam dövdü'er. Ogünden beri yarı ölü ölü bir halde kaldım. Sen de evi terkettin.

Çocugunu da bıraktım. Ben ne yapabilirdim Yarı ölmüş bir adamdım. Başımdaya ogünün hatırasını hala taşıyorum. Souk havalarda ruzgarın leynimin içine girdiğini hissettiren bir delik. Böyle hasta bir adam bir çocuğa nasıl bakabilirdi. Derisinin altından kemikleri görünce kadar zayıfladı. Neresinden hasta olgunu sordugum vakit cevap vermek için sesi bile çıkacak kudrette değildi. Nihayet öldü.

Halbuki sen yabancıların yanında çalışıyordun, Çocugunu düşünmedin bile. Sefil kadın. Çekil karşımdan yoksa şimdi seni öldürürüm; Chichiuta hiddetinden büyümüş gözleri morarmış yüzüyle kadının üstüne yürüdü. Maranda ürkmüş bir halde gerileyerek kalabalığın içinde kayboldu. Hırsını yenemeyen Chichiuta bütün kuvvetiyle atını kamçılıdı. Zavallı hayvan birden titredii. kuyruğunu oynattı, kulağının birini sallayarak kafasını geri çevirip yorgun gözleriyle sahibine bakdı ve yürüdü.

Yarı boş arabayı çok ağır bir yük gibi ancak sürükleyebiliyordu.

Chichiuta butarзда birçok defalar konuşmuş olabiliirdi. Fakat bu konuşmalardan birşey çıkaramıyordu. O atıyla daima yalnız kaldı.

Birgün atı okadar yorgun düşmüşdüki arabayı artık çekmek istemiyordu. Burnu kuru ot artıklarının içinde, kırmızılaşmış gözkapaklarını kederle ve yavaşça oynatarak Manzatonun kabaresinin önünde durdu. Chichiuta onu kalın sesile azarlıyordu. "Hay Allah cezayı versin. Ne oluyorsun? Sana su verdim, yiyecek verdim. Daha ne istiyorsun?"

Onun kaburgalarına kamçıyla vurdu. At kuyrugunu oynatıyor ve yavaşça başını sallıyordu. Nihayet kamçı darbelerinin altında son bir gayret göstererek ağaçların altındaki yerlerine kadar güçlkle yürüdü. Atın takım larını çıkartırken "Nen var? sanki bugün çok çalışmış gibi yüzünü ekşitiyorsun." At kendini yere bıraktı.

— Ne, uzanmak mı istiyorsun? öyleyse işimiz var. Belki biraz aperitif almak ve bir de iyi bir pipo içmek istiyorsundur. Ve sonra biraz dolaşıp dört türlü yemegin beklediği bir sofraya oturmak. Ne güzel bir hayat. Fakat görüyorsun, ben biraz içgiyle iktifa ediyorum. Yemek ne demek? Yemek bir lüksdür. Sen ahmaksın dostum, nasıl yaşanacağından daha haberin yok. Niçin böyle duruyorsun? Nen var? "

At başını rutubeli topraga dayamış yatıyordu Akşam inmişti. Seyrek ağaçlar arasında hafif bir duman tabakası kalmıştı.

Kalkarak ata ayagıyla vurmaya başladı.

— Ben biraz keyfim. Fakat senin ne derdin var. Benim gibi sende başında bir delikmi var? Senin henüz vaktinin gelmediğini zannediyorum. elbette ölmek istemiyorsundur. Haydi kalk.

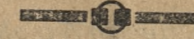
Atın kulaklarından tutarak çekti. Her çekişinde atın başı yine yere düşüyordu. Hayatta en sıkıntılı zamanlarında bile onu terketmemiş yegane arkadaşının yanına diz çökerek ona dikkatle bakmaya başladı. "Dostum ölüyor ben yalnız ne yapacağım? Ben de herkes gibi bir insan olmak için elimden geleni yaptım. Karımı tekrar eve getirmek ve ve evimi tamir için mümkün olanı yaptım. Allah yardım etmedi. Mahelle çocukları peşime düşüp beni taşladılar. Bazıları üstüme bile tükürdü. Biraz para kazandığım zaman onu kabarede yedim. Bir erkek çocuğum vardı öldü. Şimdide sen ölüyorsun. Ben yalnız ne yapacağım?"

Ata yeniden ayagıyla vurmaya başladı. Artık ona vurmaktan yorgun düşmüştü. Cel etini omuzlarına alarak olduğu yere uzandı.

Akşam ruzgarı atı son defa okşuyordu. Zavalı hayvan rutubetli yerlerde durup çürüyen siyah bir odun parçası gibi hareksiz kalmıştı. O çokdan aradığı istirahata kavuşmuştu.

ilerliyişimiz

Ak ile karayı seçe bilecek kadar izan sahibi olan herkes, cumhuriyet devriyle başlayan ilerliyişimizi açık görüyor ve izlenen bu yolun, bizi boyuna yükseltceğine de - köylü şehirliler kadın erkek genç ve ihtiyar bütün Yurddaşlarımız kati bir imanla inanmış bulunuyor. onaltı yıl önceki halimizle bu günkü durumumuz arasında vukua gelen farklar bütün azemetele meydanda iken bunları görmeyen ve bu gidişle daha çok ilerliyeceğimize de inanmayan bir adam tasavvur edilemez. Bütün dünyanın en büyük hayranlıkla begenip öğdüğü bu ilerleme önünde göğüs kabartmak her Türkün hakkıdır, Bu hususta ne kadar gurur duysak ve ne derece sevinsek de yeridir.

Aziz Yurttaş.

Pek haklı olarak duyacağın gururun neşesile göksünü kabartırken şu cihetleride düşünmelisin, Bu ilerliyişte, hanki meslek ve işte olursa olsun her ferdin gnedine göre alacağı rollar vardır. senin almış olduğun rol nedir.

On altı yıldan beri elde edilen kıymetli neticelerde bizzat ifa ede bildiğin hizmetler bundan sonra yapılacak hamlelerle kazanılacak zaferlerde sana düşen ödevler nelerdir. bunları eyice biliyor, vazifelerini benimsiyor ve ona göre kendini hazırlıyorsun.

İlerleyen bir cemiyet içinde şöylece üç zümreye ayrılabilir.

- 1 — Büyük şefler, önderler.
- 2 — Ytişkinler, münevverler.
- 3 — İtile dürtüle yürütülenler.

Birinci zümreye ayrılanlar; yüksek meziyet ve kudretlerle kendilerini saydıran ilerleme yolunda çığır açan, aydınlatan ve yürüten bahtiyarlardır.

İkinci zümreden olanlar; yükselmek iştigakını yürekte duyan, hedefleri çabucak gören, şeflerin izinde şuurlu adımlarla ilerliyerek ön safa geçebilen elemanlardır.

Üçüncü zümrede kalanlar ise göreneğe bağlılığın verdiği uyusukluk içinde âdeta canlılıklarını ve enerjilerini kaybeden, eski durumları ve itiyatları ile yerinde saymayı tercih eylerek ileri hamlelere yanaşmayan kafile içinde bir yük gibi sürüklenen, hasılı idrâkleri kör ve ruhları sönük olan zavalılardır.

Cemiyetin yükselişi, bu üç zümreye ayrılan fertlerinin sayıları arasındaki nisbetle ölçülür. bu zümrelerden birincisinde mevki almak, kolaylıkla her şahsa nasip olmiyan bir mazhariyettir. Üçüncü zümrede kalmak ise insanlıkta aranan en önemli vasıfları kazanmanuş olmak demektir. şuhabe, halkı başında bulunan her ferdin ikinci zümreye girmesi gereektir.

Sogili yurddaş!

Aceba sen hangi zümredensin?

Yurdun neyanına baksan görüyorsun ki hızlı bir kalkınma var. Eski devrin köhne

metrukâtı yerine Cümhuriyetin feyizli eserleri kaim oluyor, fabrikalar kuruluyor., mağdenler işletiliyor kanallar açılıyor ... hülâsa herşey değişiyor ve mükemmelleşiyor. aynı zamanda içtimaî nizam da gündün güne yenileşiyor.

Acaba kendin ne haldesin? düşünüş ve anlayışında. duyuş ve davranışında hasılı işliyiş ve yaşayışında .. gitgide değişiklik ve inkişaf görüyormusun yoksa eskiden nasıldınsa bu günde ve yine öyle misin?

Eski devir, sadece yurdumuzu ihmal etmek ve bizi maddeten züğürt bırakmakla kalmamış ... kafalarımızı karartmış, idrakimizi geriletmiş, hatta ahlâkımızı da bozmuştu. O devrin bu cebhede, yanı ruhlamız üzerinde yaptığı tahribat şüphesiz ki maddî cihette açtığı rahnelerden daha çok zararlı ve acıklı olmuştur. İşte o devrin mirası olarak ruhlarımıza sinen, hareketlerimizde itiyad hal n? gelen bazı sakatlıklar var ki bunları söküp atmak, bugünkü gayelerimiz n en önemlisidir. Her Türk için en kıymetli vasıf, fazilet dayanan sağlam bir karaktere sahibolmaktır. Yurdun ve cemiyetin herşeyden önce senden dilediği de budur.

Nuri Gürgöze

MAHMUT SAĞ OĞLU'DAN
A. NİDİ
DAN
DAN